

Savjet

Premijerki Jadranki Kosor i šefu SDP-a Milanoviću savjetujem da, bez obzira na ishod idućih izbora, zajedno formiraju Vladu

SIGURAN SAM DA JOSIPOVIĆ PRIPREMA TE

Ivo Josipović pokreće veliku koaliciju

LJEVICA I DESNICA ZAJEDNO Bivši HDZ-ov ministar znanosti i obrazovanja nije se odrekao politike: govori o svojem angažmanu u uspostavi hrvatsko-izraelskog poslovnog kluba te, kao neslužbeni suradnik Ive Josipovića, otkriva predsjednikove poteze koji bi mogli potpuno promijeniti političku sliku Hrvatske

RAZGOVARAO DARKO HUDELIST • SNIMIO DARKO TOMAŠ

Bivši ministar znanosti, obrazovanja i sporta i jedan od jačih kandidata na proteklom predsjedničkim izborima dr. Dragan Primorac trenutačno je izvan svijeta praktične politike i na prvi pogled reklo bi se da se isključivo posvetio svojoj osnovnoj struci: medicini, forenzici i genetici. Glavni je savjetnik na velikom projektu izgradnje bolnice u Stubičkim Toplicama, predaje kao sveučilišni profesor na Katedri za pedijatriju Medicinskog fakulteta u Osijeku i Splitu, profesor je na forenzičnom studentskom programu u Splitu, tu je i njegova dugogodišnja profesura na prestižnome američkom Sveučilištu Penn Stateu...

Ipak, to ne znači da je politici posve okrenuo leđa, i dalje održava vrlo bliske kontakte s brojnim političarima i u Hrvatskoj i u svijetu, a ponajprije s izraelskim premijerom Benjaminom Netanyahuom i izraelskim predsjednikom Šimonom Peresom.

Posljednjih je dana dosta angažiran i oko razvijanja novih modela poslovne suradnje između

Hrvatske i Izraela (posebice u područjima IT-a, zdravstva i farmaceutike, proizvodnje hrane, obnovljivih izvora energije, građevinarstva itd.), koji će, čini se, već potkraj ovoga mjeseca rezultirati i osnivanjem hrvatsko-izraelskoga poslovnog kluba, što će sigurno biti velika prekretnica u svim tim nastojanjima. "Konačno se približavamo tome cilju i vrlo brzo će biti prezentirana kako naša organizacijska struktura tako i konkretni planovi s kojima startamo već ove godine", rekao mi je, u povjerenju, u razgovoru što smo ga ove nedjelje vodili u restoranu hotela "As" u Zagrebu.

Josipović i ja

■ **Prema kuloarskim pričama, Ivo Sanader dvaput vas je izigrao. Prvi put kad vam je obećao mjesto potpredsjednika Vlade pošto ste ostvarili odličan izborni rezultat na parlamentarnim izborima 2007., a drugi put tijekom predsjedničkih izbora 2010., kad je za službenog kandidata HDZ-a odredio Andriju Hebranga, a ne vas?**

- Osobno mi je sve veliko iskustvo, ali zbog toga ne pokazujem nikakvu ljutnju. To je sada prošlost. U pravu ste, mnogi su uvjereni da bi se predsjednički izbori odvijali posve drukčije da je iza mene stajala velika stranka.

■ **Jeste li imali priliku o tome razmijeniti mišljenje i s pobjednikom izbora, aktualnim predsjednikom Josipovićem?**

- Predsjednik Josipović i ja surađujemo iz dana naše zajedničke akademske karijere, uvijek smo imali sjajnu suradnju. U jednome neformalnom razgovoru rekao mi je da bih mu na izborima ja vjerojatno bio veliki problem da sam bio kandidat HDZ-a. Ali to je prošlost, sada nema smisla vraćati se na taj period. No kada spominjemo predsjednika Josipovića, moram reći da mi se jako sviđa njegov stil rada jer apsolutno odudara od rada i ponašanja klasičnog političara. Čovjek je koji ima vremena saslušati, koji želi saslušati, čini se da mu nije problem izdići se iznad stranačkih interesa. A kad bi se sutra dogodili parlamentarni izbori, to bih isto savjetovao i premijerki

Jadranci Kosor: da se na svaki mogući način izdigne iznad vlastite stranačke pozicije i da ide na formiranje velike koalicije, poput Angele Merkel. Odmah, bez obzira na cijenu!

■ **Uvjereni ste da bi baš tako trebala postupiti?**

- Da. U konačnici, kada krene nova Vlada, ona bi trebala biti Vlada velike koalicije, HDZ-a i SDP-a.

■ **Međutim, kako vidimo, SDP sebe već vidi na vlasti, nakon izbora iduće godine.**

- I HDZ je sebe uoči prošlih izbora vidio na vlasti, a kada je tu vlast osvojio, shvatio je da je krajnje problematično voditi hrvatsku državu koja je došla do dna ekonomske krize, ako nema širi društveni i politički konsenzus. To će iste minute shvatiti i SDP ako dođe na vlast. Vidimo da su HDZ i SDP sada po snazi gotovo potpuno izjednačeni, što znači da SDP praktički neće moći donijeti nijednu ozbiljnu odluku jer će u HDZ-u imati previše jaku opoziciju.

■ **Da ste na mjestu Zorana Milanovića, a Jadranka Kosor izađe s inicijativom o velikoj koaliciji, biste li vi to odmah prihvatili?**

- Ako bi mi istinski bilo stalo do hrvatske države i ako mi kriterij ne bi bio kratkoročan period od četiri godine moje vlasti, da zadržim svoju poziciju kao premijer, ja bih u svakom slučaju na to pristao. Jer, Hrvatska će imati ogromnih problema oko izlaska iz krize ako se u njoj prethodno ne ostvari nacionalni politički konsenzus.

■ **Ponavljam: u SDP-u su već »**

REN ZA ZAJEDNIČKU VLADU SDP-a I HDZ-a

KONSENZUS Teško će se izići iz krize ako se ne ostvari nacionalni politički konsenzus

» izračunali da sigurno dobivaju iduće izbore, pa zašto da sada vlast dijele s nekim drugim?

- Nije to bilo jednostavno napraviti nikome tko je dosad vodio HDZ ili SDP. Možda je najbliži tome bio Ivica Račan, zahvaljujući svojoj koncilijskoj naravi. Ali on je ionako vladao unutar jedne koalicije, koja je bila takva kakva jest, pa je u njoj morao znati balansirati.

■ **Ali vidjeli ste do kakvih je sve problema u njoj dolazilo.**

- Točno. Upravo zato što su manje stranke dobile ogromna prava, ogroman novac i ogroman utjecaj koji je bio disproporcionalan izbornim rezultatima. Slične probleme ima danas i HDZ. U tome i jest problem, da male stranke ucjenjuju velike stranke koje su prisiljene s njima koalirati da bi došle na vlast.

Vlada stručnjaka

■ **Koliko se može vidjeti, u SDP-u procjenjuju da imaju dovoljno kvalitetnih ljudi koji, danas-sutra, mogu biti ministri, pa, kao, što će im onda ovi potrošeni HDZ-ovci?**

- Poruka je samo jedna. Najkvalitetniji ljudi danas su izvan politike. Najkvalitetniji ljudi danas se u Hrvatskoj ne bave politikom. Naravno da će potrošeni, kako ih vi zovete, SDP-ovci i potrošeni HDZ-ovci biti protiv velike koalicije. I zato bi bilo najbolje da u budućoj hrvatskoj Vladi budu neka nova lica, kako iz tih stranaka tako i izvan stranaka.

■ **Vi biste, znači, pravili vladu eksperata?**

- Pravio bih vladu čestitih i poštenih ljudi. Pa i vladu eksperata. Vladu kojoj je stalo do Hrvatske, bez obzira na stranačku pripadnost njezinih članova. I koja je spremna donijeti odlučne, teške poteze s vrlo jasnom porukom. A ta je poruka: naša politika vjerojatno neće dovesti do toga da ćete nas ljubiti i grliti, i da ćemo mi sigurno dobiti i one tamo sljedeće izbore, za četiri godine, ali mi ćemo učiniti sve ono što je potrebno i nužno za spas hrvatske države. Ja, dakle, govorim o liderima, a ne o političarima kojima je jedini cilj njihovo vlastito preživljavanje.

OTKAZ "STRUČNJACIMA" Premijerka se mora se osloboditi "stručnjaka" koji već dvadeset godina savjetuju kuda Hrvatska treba ići

■ **Hrvatskoj trebaju lideri?**

- Liderstvo je nužno u donošenju ključnih i teških odluka neovisno o tome kako će osoba o kojoj je riječ proći na nivou vlastite percepcije i vlastitog ega. Lideri su ljudi koji neće gledati na svoje političko preživljavanje, nego isključivo na dobrobit svog naroda i svoje države. Lideri su isto tako ljudi koji imaju hrabrosti donijeti ekstremno teške odluke, ako će te odluke promijeniti smjer razvoja budućnosti vlastitog naroda. Ali, isto tako, lideri su ljudi koji imaju reputaciju i ugled u svijetu, ljudi koji ne puze, koji imaju svoj ponos. Lideri su ljudi koji mogu povući mase, lideri su ljudi koji stvaraju druge lidere i ne boje se onih koji dolaze iza njih.

■ **Sada ste mi gotovo opisali Ivu Sanadera, minus ovo zadnje što ste rekli.**

- Sve su komponente nužne da se od jednog političara formira lider. A ova zadnja komponenta kaže da iza sebe ne smiješ ostaviti pustoš, nego zajamčenu budućnost i mlade ljude.

■ **To je ona bitna differentia specifica?**

- Vi iza sebe morate ostaviti ljude. Imao sam sjajne mentore u SAD-

u koji su mi pomogli da postanem ovo što jesam. Ja sam mentor na 10-ak doktorata i magisterija i svakom mom doktorantu sam se radovao i svaki njegov uspjeh bio je i moj uspjeh. Bez rezerve. Pitanje političkog mentorstva znači da se u jednoj fazi života treba znati povući, ali i iza sebe ostaviti ljude koji mogu trčati dalje.

Izraelski uzor

■ **Sanader je iza sebe ostavio Jadranku Kosor. Kojom biste je ocjenom vrednovali, u rasponu od 1 do 5?**

- Na početku je povukla vrlo hrabre poteze, ali moći će je vrlo jasno vrednovati pred kraj njezina mandata. Sad bih joj savjetovao ovo: minimalna količina kompromisa, jasna komunikacija s javnošću i najavljivanje neizbježnih teških odluka. Jadranka Kosor mora napraviti nacionalni konsenzus. Ona se mora osloboditi "stručnjaka" koji već 20 godina savjetuju kuda će Hrvatska ići. Nadalje, predsjednica Kosor mora ubaciti svježu krv, izdići se iznad svoje stranke i mobilizirati, koliko god je moguće, i lijevo biračko tijelo, da ostvari nacionalni konsenzus. Tu šansu ne smije

Jadranka Kosor neka se ugleda na Netanjahua: mora provesti teške, ali nužne, mjere, makar izgubila izbore

UZORNI NETANJAHU

prokockati.

■ **Na kojeg se svjetskog političara može ugledati, tko bi joj mogao poslužiti kao primjer?**

- Mislim da je prava formula izraelski premijer Benjamin Netanjahu. A to znači: najaviti i donijeti teške mjere, ali takve mjere koje će u konačnici donijeti dobrobit svim građanima. Ako se u tom slučaju izgube izbori, taj gubitak izbora neće predstavljati ništa, jer će već na onim drugim izborima ljudi to znati nagraditi. Jadranka Kosor sad se nalazi između dvije krajnosti, ona nema opciju "biti između". Ili će svojom hrabrošću i odlučnošću provesti sve ono potrebno, što je u Izraelu napravio i Netanjahu, pa i uz cijenu da zbog toga izgubi na izborima, ili će ostati na ovome što svaki drugi hrvatski političar danas čini: preživljavati od danas do sutra. Uvjeren sam da ovo drugo neće biti njezina opcija.

■ **Konkretno, ovdje u Hrvatskoj, što je premijerki u ovom trenutku činiti?**

- Prvo, ljudima koji su već zgaženi i poniženi vratiti ponos. Okupiti najkvalitetnije ljude u državi, postići nacionalni konsenzus i donijeti odluke koje će dugoročno odrediti budućnost Hrvatske, ali uvijek u svemu zastupati hrvatske nacionalne interese. Mi jesmo prirodni saveznici Europe, uskoro ulazimo u EU, ali moja je vlastita želja uvijek bila jedna druga: praviti strateško partnerstvo sa SAD-om, s Izraelom i s ostalima - od Kine, Japana itd. To sam radio i u obrazovanju, kao ministar. Jer, to je naše pravo. Europa je puno puta pokazala svoju nemoć i prevrtljivost jer postoji previše pojedinačnih interesa. Sjetimo se samo NATO-a, kada je upravo SAD svojim prekretničkim nastupom osigurao Hrvatskoj ulazak u NATO.

■ **Po čemu bi još Netanjahu mogao biti uzor Jadranki Kosor?**

- On je, npr., bitno reducirao javnu potrošnju, doveo je u Izrael strane investicije, ulagao je u obrazovanje i razvoj znanstvenih programa, pokrenuo privatizacije od zdravstva pa do drugih resora, dodijelio brojne koncesije i time privukao strani kapital, stimulirao je proizvodnju/pružanje »

» visokokvalitetnih i tehnološki inovativnih proizvoda i usluga, zatvarao je sve one industrije koje generiraju gubitak te prekvalificirao radnike za druga zanimanja potrebna gospodarstvu... Naravno da je tu bilo i otpuštanja većeg broja radnika, pa je u svojoj vlastitoj zemlji zbog toga postao nepopularan - ali je deset godina nakon donošenja svih tih mjera Izrael kao država krenuo rapidno uzbrdo. Eto, to je ta odlučnost. Njega nisu potresli ni štrajkovi ni prijetnje. On je meni osobno rekao da su mu to izazovi, ako je to za dobrobit naroda i države. I tu se pokazao kao lider, te je nakon određenog vremena opet do-

JOSIPOVIĆ Imamo sjajnu suradnju još iz dana naše zajedničke akademske karijere

bio izbore i danas je ponovno izraelski premijer.

Nacionalni konsenzus

■ U Izraelu je to prošlo, mislite li da bi i u Hrvatskoj?

- Uz uvjet nacionalnog konsenzusa, a ne politikantstva i političkog preživljavanja, uvjeren sam da bi takav pošten program dobio podršku i sindikata. Velika koalicija je u ovome trenutku, prema mišljenjima brojnih mojih prijatelja i inozemstva, od Amerike i Bruxellesa nadalje, jedno od pravih rješenja za Hrvatsku.

Isluženi političari i s jedne i s druge strane morat će nestati s političke scene.

■ Koliki su realni izgledi da se takvo što dogodi, u ovome trenutku? Odnosno iduće godine, kad budu izbori?

- Oni su između 0 i 100 posto. Kad bi o meni ovisilo, to bi bilo riješeno za pet dana.

■ Ali vi niste na vlasti.

Njegov stil rada apsolutno odudara od rada i ponašanja klasičnog političara. Izdigao se iznad nivoa vlastite stranke

NETIPIČAN POLITIČAR

- Točno. Ali ću taj put sugerirati i jednoj i drugoj strani.

■ Što bi bilo kad bi s takvom inicijativom, za stvaranje velike koalicije, javno izašao predsjednik Josipović?

- Imao bi moju punu potporu. A pretpostavljam da bi imao i potporu ogromnog dijela građana Hrvatske.

■ Mislite li da je vjerojatno da će se on odlučiti na takav korak?

- Sve ovo što on sada radi nekako i ide prema tome. Zatvaranje svih spornih, neriješenih pitanja u vezi s Drugim svjetskim ratom, izdizanje iznad nivoa vlastite stranke, vrlo korektan odnos u posljednje vrijeme prema Vladi - sve to govori da predsjednik Josipović može biti idealna osoba da stvari pokrene upravo u tom smjeru. Smatram da je unio nov, svjež duh u hrvatsku politiku. On to pokazuje i svojom intelektualnom komponentom, ali i skromnošću i dostupnošću, i naprosto je tip čovjeka koji ima intelektualne sposobnosti da provede u djelo bitne akcije. To je više nego očito.

■ Ocjenjujete li da on, zapravo, već polako priprema teren za stvaranje velike koalicije SDP-a i HDZ-a?

- Iskreno se nadam da je tako. A gledajući kamo i kuda sve odlazi, koga sve obilazi i s kim sve razgovara, gotovo sam siguran da otvara vrlo široki prostor za takvu akciju. **G**